



Hare Excellentie mevrouw S.A.M. Kaag
Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
Ministerie van Buitenlandse Zaken

Datum
9 oktober 2020
Onderwerp
Omnibuswet Indonesië

Geachte mevrouw Kaag,

Als betrokken maatschappelijke organisaties en vakbonden, willen wij onze ernstige bezorgdheid uiten over de manier waarop de Indonesische regering deze week één van de grootste recente wetswijzigingen heeft doorgevoerd in het parlement. Het gaat hier om de zogenaamde nieuwe 'omnibuswet' (*Omnibus Law on Job Creation*), een verzamelwet om meer banen te creëren met verstreckende gevolgen. Wij vrezen met veel Indonesische maatschappelijke organisaties dat deze wet helaas ten koste zal gaan van de bescherming van landrechten van lokale gemeenschappen, dat de lonen hieronder zullen lijden en dat de rechten van werknemers worden ingeperkt. Ook zal behoud van bos en biodiversiteit verder onder druk komen te staan.

De omvang, complexiteit en reikwijdte van de wet, die 79 wetten en meer dan 1200 artikelen in de huidige wetgeving wijzigt en vervangt, vormt een bedreiging voor de democratische processen, vooral in een tijd waarin openbare bijeenkomsten moeten worden beperkt vanwege de coronacrisis. We maken ons ernstig zorgen over de voorgenomen deregulering op met name de onderdelen arbeid, landacquisitie voor 'land-based investments', elektriciteitsvoorziening, onderwijs en de bescherming van natuurlijke hulpbronnen en biodiversiteit. De Indonesische vakbonden zijn er van overtuigd dat het arbeidsdeel van de omnibuswet, ten koste zal gaan van de verworven arbeidsrechten en in strijd is met de bestaande Werkgelegenheidswet nr. 13/2003. Ook schrapt de wet verschillende cruciale bepalingen in wet 32/2009 wat betreft milieubescherming en -beheer.

De omnibuswet lijkt de belangen van buitenlandse investeerders te stellen boven die van werknemers, lokale gemeenschappen, bos en biodiversiteit. Wat overigens ook negatieve gevolgen heeft voor Europese en Nederlandse handelsbelangen, waarin zowel internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen als investeren speerpunten zijn. Eerder deze week hebben 35 investeerders, waaronder

Robeco, hun zorgen uitgesproken over de wet.¹ Vorige week stuurden een coalitie van kledingmerken, maatschappelijke organisaties en bedrijfsverenigingen een brief naar de Indonesische president om hun bezorgdheid uit te drukken.²

We zijn bovendien bezorgd dat de procedures en inhoud inherent aan de omnibuswet niet in overeenstemming zijn met de mensen- en arbeidsrechtenverplichtingen (waaronder het garanderen van vrijheid van vereniging, vergadering en meningsuiting) en klimaatdoelstellingen die Indonesië is aangegaan onder diverse internationale verdragen, zoals die van de ILO, ICESCR en ICCPR.

Ondanks het feit dat Indonesische vakbonden en maatschappelijke organisaties zijn geconsulteerd door de overheid gedurende de voorbereiding van de wet, zijn er geen wijzigingen aangebracht op basis van hun adviezen. Daarnaast heeft het er alle schijn van dat de Indonesische regering misbruik maakt van COVID-19 om deze, maar ook andere wetgeving, versneld en zonder inspraak in te voeren. De ruimte voor maatschappelijke organisaties om de regering en private sector verantwoordelijk te houden, wordt daarmee verder ingeperkt.

Wij dringen er daarom op aan dat de minister in dialoog treedt met de Indonesische overheid en de oproep doet om:

- (1) De omnibuswet in te trekken;
- (2) Ervoor te zorgen dat toekomstige wetgeving geen afbreuk doet aan bestaande rechten en verworvenheden, die worden gegarandeerd door de Werkgelegenheidswet nr. 13/2003, internationale arbeidsnormen en onderschreven internationale mensenrechtenverdragen³;
- (3) Zich te houden aan de inzet van de Indonesische overheid voor hervorming van het landbeheer;
- (4) Het permanente moratorium op ontbossing, ten behoeve van bijvoorbeeld plantages, gestand te doen voor primair bos en uit te breiden naar secundair bos;
- (5) Opnieuw te onderhandelen en constructieve dialogen te openen met vakbonden en maatschappelijke organisaties over kwesties die niet onder de bestaande wetten vallen, waaronder Werkgelegenheidswet nr. 13/2003;
- (6) De grondwettelijke vereisten en de beslissing van het Constitutionele Hof (MK nr. 111 / PUU-XIII / 2015) om energie te beschermen als een openbaar goed en door de staat gecontroleerde dienst te respecteren;
- (7) Een zinvol overlegproces te starten waarbij vakbonden, vertegenwoordigers van gemeenschappen en sociale bewegingen betrokken zijn om een COVID-19-herstelplan te ontwikkelen dat bedoeld is om fatsoenlijk werk, hoogwaardige publieke diensten en duurzame ontwikkeling te stimuleren.

Een mogelijke eerste stap zou zijn om hiervoor aandacht te vragen tijdens de virtuele missie Zuidoost-Azië (12 oktober – 11 december 2020). Een andere gelegenheid voor deze inzet dient zich aan bij

¹Zie nieuwsbericht 'Global investors warn Indonesia that jobs bill puts forests at risk': <https://www.reuters.com/article/us-indonesia-economy-law-investors-idUSKBN26Q1GZ>

² De brief 'Re: Fundamental Worker Rights and the Proposed Omnibus Law on Job Creation': <https://api.fairwear.org/wp-content/uploads/2020/10/FHE-DC-200097-ver1-Letter-to-Indonesian-President-Proposed-Omnibus-Law-Sept-2020.pdf>

³ Amnesty International, 17 augustus 2020, Indonesia, Commentary on the Labour Cluster of the Omnibus bill on Job Creation. <https://www.amnesty.org/en/documents/asa21/2879/2020/en/>

hervatting van de onderhandelingen over CEPA, waarin milieu- en arbeidsrechten verankerd moeten zijn.

Voorts willen wij de minister wijzen op het Amsterdam Declaration Partnership voor ontbossingsvrije en duurzame grondstoffenhandel en -verwerking. De Nederlandse overheid heeft zich in dit partnership gecommitteerd aan samenwerking met, en beïnvloeding van bedrijfsleven en overheidsactoren in productielanden ten behoeve van de benodigde veranderingsprocessen voor een duurzame grondstoffenmarkt.

Wij zijn van mening dat stabiele en constructieve arbeidsverhoudingen de essentiële basis vormen voor de nationale ontwikkeling, en daarom vragen we u om de Indonesische regering op te roepen haar huidige prioriteiten en de daaraan ontsproten omnibuswet te heroverwegen en hierover in betekenisvolle sociale dialoog te gaan met sociale partners en maatschappelijk organisaties. Ook in het belang van Nederlandse handelsrelaties en internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen en investeren.

Hoogachtend,

Amnesty International Nederland
Both ENDS
CNV Internationaal
Fairtrade Nederland
Fair Wear Foundation
FNV
IUCN NL
Milieudefensie
Oxfam Novib
Profundo
Schone Kleren Campagne
SOMO
Transnational Institute
WageIndicator Foundation
Merel van der Mark, Senior Campaigner van RAN

cc. Trade Union Rights Centre ITUC: tur@ituc-csi.org
Nederlands ambassadeur in Jakarta, Dhr. Lambert Grijns: jak@minbuza.nl
Ambassadeur mensenrechten, Mevr. Bahia Tahzib-Lie: [Bahia.Tahzib@minbuza.nl](mailto: Bahia.Tahzib@minbuza.nl)